

De europeiska arbetsmarknadsparternas representativitet: Sektorn för levande konst

Sammanfattning

Inledning

Syftet med denna undersökning är att ta fram den information som behövs för att främja den sociala dialogen inom sektorn för levande konst. Eiros undersökningar om representativitet, som genomförs på kommissionens begäran, har som mål att identifiera vilka av arbetsmarknadsparternas organisationer som kommissionen ska samråda med enligt bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). I undersökningen identifieras alltså de relevanta nationella organisationerna för arbetsmarknadsparter inom sektorn för levande konst med hjälp av en top down-strategi (där man listar medlemmarna i de europeiska organisationerna) och en bottom up-strategi via de nationella kontaktpersonerna för det Europeiska observationsorganet för arbetsmarknadsrelationer (Eiro).

För att den europeiska sociala dialogen ska kunna vara effektiv måste sektorns relevanta nationella aktörer vara representativa – det är bara organisationer som är tillräckligt representativa som kan få delta i den europeiska sociala dialogen.

En **nationell organisation** anses vara en relevant branschrelaterad intresseorganisation om den uppfyller följande kriterier:

- organisationens verksamhet är kopplad till branschen,
- organisationen deltar regelbundet i kollektiva förhandlingar på branschnivå och/eller är medlem i en relevant europeisk intresseorganisation.

En **europeisk organisation** anses vara en relevant branschrelaterad intresseorganisation om den finns med på kommissionens förteckning över arbetsmarknadsparter som ska delta i samråd för branschens räkning enligt artikel 154 i EUF-fördraget, och/eller deltar i den europeiska sociala dialogen för den aktuella branschen och/eller har begärt att få delta i samråd med Europeiska kommissionen enligt artikel 154.

Definition av sektorn

För denna undersökning syften definieras sektorn för levande konst i enlighet med EU:s statistiska näringsgrensindelning (*Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne*, Nace, rev. 2) för att säkerställa att resultatet kan jämföras i olika länder. Mer specifikt avgränsas denna sektor av Nace-kod R.90 (konstnärlig och kulturell verksamhet samt nöjesverksamhet).

Ekonomisk bakgrund

Sysselsättning

Sektorn för levande konst omfattar scenkonst, stödverksamheter för scenkonst, konstnärlig verksamhet och drift av lokaler för konstnärlig verksamhet. Verksamhet äger rum både inom offentlig sektor (vilket fortfarande är vanligast i de flesta länder) och inom privat (subventionerad eller kommersiell) sektor.

Enligt Eurostats arbetskraftsundersökning 2012 sysselsätter den europeiska sektorn för levande konst omkring en miljon personer. Arbetsmarknaden inom sektorn är dock mycket fragmenterad. I de traditionella, stora kulturinstitutioner som ägs och finansieras av staten är personalen ofta statsanställd eller har tillsvidareanställningar med stabilt socialt skydd. Det finns dock ett växande antal frilansarbetare och kontraktsanställda, särskilt yngre personer, som kan ha otillräckligt socialt skydd och sämre arbetsförhållanden.

Utveckling på senare tid

I alla 13 medlemsstater som det finns uppgifter om, utom tre (Tjeckien, Nederländerna, Rumänien), ökade antalet företag under perioden 2000–2010. Det är dock oklart om denna ökning återspeglar en allmän tillväxt inom sektorn eller om det är ett led i fragmenteringen av företagsstrukturen inom sektorn.

I åtta av de tio länder som lämnat uppgifter noterades en ökning av sysselsättningen inom sektorn som helhet under samma period, medan sysselsättningen

minskade i Portugal och Slovakien. Bland de länder som lämnat uppgifter var sektorns andel av den totala sysselsättningen mindre än 1 % i samtliga länder och mindre än 0,5 % i över hälften av länderna.

Som många andra branscher har sektorn för levande konst påverkats starkt av den senaste tidens lågkonjunktur i många länder, i och med att det statliga stödet till kulturinstitutioner minskats och personal vid statliga institutioner sagts upp. Som helhet verkar dock sektorn ha drabbats mindre hårt av krisen i fråga om sysselsättning än många andra branscher. Sysselsättningen förblev relativt stabil under perioden 2008–2012, och varierade i allmänhet mellan strax under eller över en miljon.

Representativitet på nationell nivå

Fackföreningar

Fackföreningslandskapet inom sektorn för levande konst är ganska fragmenterat och präglas av en mångfald yrkesfackföreningar med mycket snäva medlemsbaser. Det höga antalet små, branschrelaterade fackföreningar som fokuserar på en viss yrkesgrupp kan bero på att sektorn är mycket differentierad med traditionella och klart avgränsade yrken som skådespelare, dansare, musiker, frilansjournalister och tekniker.

Sammanlagt 116 branschrelaterade fackföreningar identifierades i de medlemsstater som omfattades av undersökningen – alla medlemsstater har minst en branschrelaterad fackförening.

Sektorn har flera särdrag som generellt sett missgynnar rekryteringen till fackföreningar: osäkra anställningskontrakt, besvärliga arbetsförhållanden, ofta stor geografisk spridning på arbetet, stora skillnader i lönenivåer samt vanligt förekommande deltidarbete och oregelbundna arbetstider. Det absoluta antalet fackföreningsmedlemmar är mycket olika, från 2,1 miljoner (Tysklands Ver.di) till bara omkring 40 medlemmar (SYTHOC-OHO i Cypern). Variationen återspeglar skillnader i fråga om ekonomins storlek och hur omfattande medlemsbasen är, snarare än förmågan att rekrytera medlemmar.

Arbetsgivarorganisationer

Det finns inte branschrelaterade arbetsgivarorganisationer dokumenterade för alla medlemsstater. I sju länder fanns ingen branschrelaterad arbetsgivarorganisation som uppfyllde minst ett av de två kriterierna för deltagande. I de övriga 20 länderna fanns minst en branschrelaterad arbetsgivarorganisation. I sex av dessa 20 länder identifierades minst en arbetsgivarorganisation som inte deltog i kollektiva förhandlingar. Dessa organisationer klassificeras som organisationer för arbetsmarknadsparter enbart på grund av att de är anslutna till samlingsorganisationen Performing Arts Employers Associations League Europe (PEARLE*). I de övriga 14 länderna med en eller fler branschrelaterade arbetsgivarorganisationer deltog minst en i kollektiva förhandlingar på branschnivå.

Arbetsgivarorganisationernas medlemsbaser tenderar att vara ännu snävare än fackföreningarnas. Enligt tillgängliga uppgifter rapporteras en bransch täthet på 5 % eller mindre av över 90 % av arbetsgivarorganisationerna när det gäller företag och av omkring 43 % av dem när det gäller anställda.

Kollektiva förhandlingar

En relativt liten del av sektorn omfattas av kollektiva förhandlingar, men täckningen tenderar att vara högre inom den offentliga och statsfinansierade delen av sektorn än inom den privata delen.

I sju av de 20 länder som lämnat uppgifter var täckningen hög, med omkring 80 % eller mer under perioden 2010–2011. I åtta länder var täckningen omkring 30 %–70 %. En tredje grupp med fem länder rapporterade en täckning på högst 20 %.

Representativitet på europeisk nivå

De branschorganisationer för sektorn för levande konst som finns med på kommissionens förteckning över arbetsmarknadsparter som ska delta i samråd enligt artikel 154 i EUF-fördraget är PEARLE* som företräder arbetsgivarna och European Arts and Entertainment Alliance (EAEA) som företräder arbetstagarna. EAEA består av International Federation of Musicians (FIM), International Federation of Actors (FIA) och European Federation of Media, Entertainment and Arts International (EURO-MEI).

EURO-MEI har 36 direkta branschrelaterade medlemsorganisationer i 20 medlemsstater, varav 32 deltar i branschrelaterade kollektiva förhandlingar. FIA har 36 direkta medlemsorganisationer i 24 medlemsstater, varav 29 deltar i branschrelaterade kollektiva förhandlingar. FIM har 31 direkta medlemsorganisationer i 22 medlemsstater, varav 27 deltar i branschrelaterade kollektiva förhandlingar.

Enligt landrapporterna har PEARLE* 37 direkta medlemsorganisationer i 18 medlemsstater, varav 29 deltar i kollektiva förhandlingar på branschnivå.

Slutsatser

Undersökningen visar att jämfört med alla andra europeiska organisationer för arbetsmarknadens parter är EAEA och PEARLE* de främsta företrädarna i EU för arbetstagare och arbetsgivare inom sektorn för levande konst.

Mer information

Rapporten *Representativeness of the European social partner organisations: Live performance industry (De europeiska arbetsmarknadsparternas representativitet: Sektorn för levande konst)* hittar du på <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/TN1202038S/index.htm>

För mer information kontakta Camilla Galli da Bino på gdb@eurofound.europa.eu